

סדר פסח*

ביאור שער הכוונות לפסח דרוש ו

לשון שער הכוונות: נבאר בו באורך סדר ליל פסח, והמצות, וארבע כוסות, והכרפס, וגם החרוסת, וכל עניני ליל פסח. הנה נתבאר לעיל, כי בליל פסח נכנסין בז"א מוחין, דקטנות א' וגדלות א', וקטנות ב' וגדלות ב'. וצריך שתדע, כי יש מוחין מצד אבא, ומוחין מצד אימא, ובכל בחינה מהם יש כל המדריגות של קטנות וגדלות הנזכרים. ונודע, כי המוחין דאבא מתלבשין תוך המוחין דאימא, והנה בחינת המוחין דאבא נרמזים בסוד המצה, בסוד הלחם שהוא בחכמה. ובחינת מוחין דאימא נרמזים בסוד הד' כוסות של יין, כי כל יין המשמח הוא באימא עילאה.

וטרם שנבאר סדר ליל פסח, נבאר בקצרה בחינת כל המוחין הנזכרים, כדי שיוכנו אחר כך הדברים בקיצור. דע, כי קטנות הא' הנכנס בתחילה, הוא אלהים, דמילוי יודי"ן בנצח, ואלהים דהחי"ן בחוד, ואלהים דאלפי"ן ביסוד, וסימנם יח"א. אח"כ נכנס גדלות הא', והוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן בנצח, והיה דס"ג בחוד. והוי"ה דמ"ה דאלפי"ן ביסוד. אבל צריך שתדע ענין א' בבחי' היסוד שהוא מוח הדעת כנודע, כי הנה ד' מוחין הם, חכמה בנצח, ובינה בחוד, וחסדים וגבורות ביסוד. וב' בחינות החסדים והגבורות הם מוח א' הנקרא דעת, אלא שנחלק לב' עטרין אלו, ונמצא, כי ביסוד דקטנות א' אשר ביארנו שהוא אלהים דאלפי"ן שבו, הנה יש בו ב' בחינות, כי החסדים שם אלהים דאלפי"ן שבו, צריך לצייר אות א' של המילוי דאות ה"א דאלהים שתהיה בציור יו"י

* הנה זה הביאור הנחמד למראה דלקמן נכתב מתוך העתקת הטייפס מן השיעורים שנאמרו בישיבתנו הק' לפני תלמידים מתחילים, ואף שעקב חסרון הזמן וריבוי הטרדות לא הוגה כדבעי על ידי מו"ר שליט"א, מכל מקום למען לא נמנע הטוב מבעליו אמרנו לחוקקו ולקובעו עלי ספר, כי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל, ומאליו יבין כל הבא בשעריו כי הטעויות הנופלות יש לייחסן למעתיקי השמועה, ויהי רצון שנוכח לגאולה השלימה במהרה.

כזה [א], אבל הגבורות שם האלהים שבהם צריך לצייר אות הא' דמילוי ה"א שבו בציור יו"ד כזה [א'], כמבואר אצלינו ענין ב' הציורים אלו בהרבה מקומות, וכנזכר בספר הזוהר ובתיקונים. והטעם הוא, כי יו"ד התחתונה של צורת אלף בהיותה צורת היוד, היא זכר כנגד החסד, ובהיותה צורת ד' היא נקבה כנגד הגבורה כנודע, כי הד' רומזת למלכות. ואמנם ביסוד דגדלות הוא שינוי אחר, כי החסדים הם הוי"ה דמ"ה דאלפין, והגבורות הם הוי"ה דב"ן דהחי"ן.

ואח"כ נכנס קטנות ב', והוא שם אכדט"ם בנח"י, אבל השינוי שבהם הוא, כי שם אכדט"ם שבנצח תכוין בו בבחינת ה' אותיותם עצמם בלבד, שהם חילוף ה' אותיות אלהים כנ"ל. ושם אכדט"ם שבהוד, תכוין בו בבחינת חיותו נחלק לב' חלקים, והם א"ם ג"ל. ר"ל, כי ב' אותיותיו הראשונים והאחרונים שהם אותיות א"ם, אינם מתחלפות, כי כך הם עצמם בשם אלהים, ולמטה בענין ל"ג לעומר נתבאר טעם נכון, כי זה מורה, כי אותיות כד"ט נתחלפו לרחמים יותר מאותיות א"ם, וע"ש. וג' אותיות אמצעיות, שהם כד"ט, העולים בגי' ג"ל, הם מתחלפות באותיות לה"י דאלהים. ושם אכדט"ם שביסוד, תכוין בו בבחינת מספר וחשבון אותיותיו, שעולה מספרו ע"ד, כמבואר אצלינו בדרוש רפ"ח ניוצין ענין המדריגות של אורות עליונים, ומה הפרש יש בין האותיות בצורתם ובין האותיות במספרם ובחשבונם, וע"ש. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל, כי גם בשם זה שביסוד יש בו שינוי בין החסדים ובין הגבורות, כדמיון הקטנות הא' והגדלות הא', וזה ענינו, כי בשם אכדט"ם של החסד, תכוין כי עם הכולל שלו, הוא בגי' ע"ה, והוא רומז אל ג"פ יב"ק, שהם ג' יחידים וחיבורים של הויה אלהים, העולים יב"ק. וג' ההויות ההם, וג' אלהים ההם, כולם יהיו במילוי אלפין, וכאשר תמנה במספר האותיות בהיותם במילוייהם, הם ס"ט אותיות, ועם כללות הו' שמות, הרי ע"ה, כמנין אכדט"ם עם הכולל. ובשם אכדט"ם של הגבורות תכוין בחשבון הפשוט בלבד, שהוא בגי' ע"ד, ולחיותם גבורות גרועות מן החסדים, אין אנו מוסיפין בהם הכללות להיותו בגי' ע"ה, ע"ד מ"ש בחסדים. כנ"ל ששמעתי. אח"כ נכנס הגדלות הב', והוא ממש כדרך גדלות הא'.

והנה, אם אלו המוחין היו נכנסין בסדר המדריגות כשאר הזמנים, ודאי שהיו נכנסין לסדר הנזכר, והיינו מכוונים בהם כל מדריגה ומדריגה בפני עצמה, אמנם עתה אינם נכנסים אלא ביחד. פי' הענין, כי קו הימין שהוא מוח החכמה דאימא נכנס יחד בכל בחי' קטנות וגדלות א', וקטנות וגדלות ב'. וקו השמאל נכנס יחד אח"כ בכל בחינותיו, וקו האמצעי נכנס אח"כ ביחד בכל בחינותיו. וזה ביאורם של דברים, בכוס א', תכוין אל קו ימין שהוא מוח החכמה שבז"א מצד

אימא בלבד כנ"ל, וקו זה הוא נכנס ראשון לכולם. ולכן כוס זה אומרים עליו קידוש, כי כל קדש הוא בחכמה כנודע.

ומן הראוי היה שיכנס תחילה הקטנות א' דמות זה דחכמה, ואחריו גדלות א', ואחריו קטנות ב', ואחריו גדלות ב'. כי בתחילה נכנסים נח"י האחרונים דאימא, ואחריו נכנסים חג"ת דאימא שהם קטנות ב' וגדלות ב', אבל לפי שהקטנות א' הוא דין גמור, ובו נאחזים החיצונים תכלית האחיזה. והנה כוונתנו עתה בליל פסח להשבית החמץ, שהוא אחיזה החיצונים בקטנות דאלהים, הנקרא חמץ ושאור, כמ"ש ענינם בדרוש החמץ והשאור, כי לולי היות הרחמים מתגברים בלילה חזו בתכלית, לא היו נגאלים כלל, כנ"ל. ולכן אינן נכנסים הקטנות הא' בתחילה, אמנם בתחילה נכנסים גדלות הא', ואח"כ קטנות הב', ואחריו גדלות הב', ואז כבר נתבטלה אחיזה החיצונים מחמת גדלות הא' והב' שהם רחמים גמורים, ואפי' הקטנות הב' איננו בבחי' דין כמו הקטנות הא'. כמבואר לעיל, ששם אכדט"ם הוא רחמים, ונק' אלהים חיים, יען כי אין החיצונים נאחזים שם הנקראים דגא דמותא ואלהים אחרים. ואז נכנס הקטנות הא' באחרונה, כי אז אין חשש כי לא יוכלו החיצו' לחזור עתה להאחז בהם, מחמת האור הגדול של גדלות א' וב' שנכנסו כבר. ונמצא, כי בכוס א' נכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' דמות חכמה מצד אימא, האמנם גדלות הא' דרכו ליכנס תמיד מאליו כשאור לילי יו"ט ושבת, ואין צורך לכוין בו על הכוס. ולכן מה שצריך לכוין בכוונת כוס א', הוא קטנות ב' וגדלות ב', ותכוין כי מכל שכן שכבר נכנס בתחילה גדלות הא'.

וזך סדר כוונת כוס א', תכוין בתחילה אל קטנות הב', והוא, ענין הכוס בעצמו, ויחד האוחזות בו שהוא בחי' מעשה, ותכוין כי ה' אצבעות יד ימינך אשר עליהם יושב הכוס הזה, הם בחי' הקטנות הב' שהוא הכלים והלבושים של חג"ת דאימא, הנכנסין עתה בז"א, ותכוין כי מכל שכן שכבר נכנס גדלות א' כנז', ותכוין, כי הכוס עצמו הוא בגימט' אלהים, שהוא הקטנות הב', אמנם הוא בבחי' תמורתו שהוא שם אכדט"ם כנ"ל, והה' אצבעות יד ימינך, הם סוד ה' אותיות אכדט"ם. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל, כי ה' אצבעות הם קטנות הא', והכוס הוא קטנות הב', אבל, אין לסמוך ע"ז, אלא על מה שכתבתי, כי מצאתי כתוב בקונט' מן העת ששמעתי מפי מוז"ל.

ואמנם פשוט הוא, כי אף במוחין דקטנות יש בהם עצמות, וכלים, שהם האורות שבתוכם הנקראים מוחין ממש, והכלים שהם הלבושים שלהם. והנה הכלי הוא הכוס כנזכר, והמוחין הם היין שבתוך הכוס, והוא ג"כ שם אכדט"ם, כי הנה היין בגי' ע', ואם תחברו ע"פ המשה אצבעות האוחזים בו הרי ע"ה, כמנין אכדט"ם

עם הכולל. וגדלות הב' נכנס על ידי הדיבור ועל ידי הכוונה של ברכת הקידוש וברכת היין, ולכן תכוין בהויות שבברכות אלו שהם הויה דע"ב דמילוי יודין, כי מילוי יודין הוא במוח החכמה כנודע, והרי ביארנו מילת קדש.

אח"כ ורחין והוא ענין הרחיצה הא' והנה הכוונה של הרחיצה היא בשם של י"ה במילואו, כי שם י"ה הוא סוד המוחין כנודע, ותכוין ב"ה במילוי ע"ב דיודין כזה יו"ד ה"י, וזהו כוונת הרחיצה זו של אחר הקידוש.

אח"כ ענין הכרפס. והענין הוא, כי אחר שנכנסו הגדלות הא' והקטנות הב' והגדלות הב' דמוח חכמה דמצד אימא בכוס יין הקידוש כנזכר, הנה כבר החיצונים נסתלקו אחיזתם, וכבר יכול לנכנס הקטנות הא' אע"פ שהוא דין קשה. והנה מילת כרפס הוא בגימ' ש"ס, והוא שם אלהים במילוי יודין שהוא ש', וכשתמלאנה במילואה ש"ן, יהיה בגי' כרפס. והוא הקטנות א', דמוח חכמה שבנצח דאימא כנ"ל, ותכוין שגם כל שאר הקטנות א', דמוח בינה ודעת דמצד אימא גם הם נכנסין יחד עם קטנות דמוח החכמה, ונמצא, כי אין שינוי רק במוח החכמה שנכנס קטנות הא' אחר גדולתו הב', אבל במוח הבינה ודעת נכנס קטנות א' שלהם טרם יכנסו הגדלות הא' שלהם, והם נכנסים בסדרן ממש, ואין השינוי אלא במוח החכמה כנזכר.

וְזָ"ס משו"ל בענין הכרפס, שמביאים אותו כדי שישאלו התינוקות, ויאמרו עדיין לא אכלנו לחם, ואנו אוכלים עתה ירקות בתחילת הסעודה, וסוד הענין הוא, כי התינוקות רמז לזמן הקטנות הא', ולכן הם עצמם תמחים איך נכנס הקטנות הא' שהוא אכילת הכרפס שלא בסדרן, אחר שכבר נכנס גדלות א' וקטנות ב' וגדלות ב' בכוס של הקידוש. וגם עד"ז יתבאר שאלת מה נשתנה הלילה הזה בו, שבכל הלילות אין אנו מטבילין בו. ותירוצו שאלה, והיא, באמרנו עבדים היינו לפרעה בו, ולכן כדי שלא ישלטו החיצונים, הוצרך להקדים כניסת הגדלות אל הקטנות הא' עד"ז הנ"ל. ובזה תבין, כי לקיחת הכרפס כליל פסח אינה בהזדמן כמ"ש הפוס' שלוקח ירק אחר במקומו אם ירצה, ואין הענין כך, כי דברי חכמים ומנהגם תורה היא, וצריך לדייק ולהזהר לאכול דוקא הכרפס ולא ירק אחר.

כוס הב' הוא בחי' מוח בינה דמצד אימא, ובכל פרטי כוונותיו הם שוים אל כוונת כוס הא', רק שהכוס הא' הוא מוח חכמה דאימא, וזה הכוס הב' הוא מוח בינה דאימא, וזה ההפרש שיש ביניהם, הנה תחילה תכוין כי הקטנות הא' דמוח הבינה דאימא כבר נכנס בענין כרפס כנ"ל, ועכ"ז תכוין עתה בו, שהוא אלהים דמילוי החין, ואח"כ תכוין דגדלות א', הוא הויה במילוי ס"ג, ואח"כ תכוין אל קטנות הב', שהוא בחינת הכלי והלבוש של המוח דבינה, הנה הוא שם

אכדט"ם, אלא שהוא בבחי' התחלקותו לב' חלקים א"ם ג"ל כנ"ל, ובכל שאר הפרטים תכוין ע"ד מ"ש בכוס הא', ואח"כ תכוין אל גדלות הב', וגם הוא הוי"ה במילוי ס"ג.

ענין מגיד וסיפור יציאת מצרים, כבר נתבאר למעלה בענין שם פסח, שהוא פ"ה ס"ה. גם בע"ה לקמן בכלל הדרוש יתבאר כמה טעמים וכמה כוונות אחרות, וגם יתבארו מקצת מפסוקי ההגדה.

רחיצה: והיא רחיצה הב', גם היא בסוד י"ה ע"ד הנזכר ברחיצה הא', אלא ששם י"ה חזה תכוין אל י"ה של הוי"ה דס"ג.

מוציא מצה: ענין המצה, הנה נתבאר לעיל, כי המוחין דמצד אימא נכנסין ע"י ד' כוסות היין, לפי שהיין המשמח הוא באימא, וגם ענין הכוס הוא בגי' אלהים, וזה להורות על אימא דמינה מתערין הדינין, אבל המוחין דאבא נרמזים באכילת מצה הנקרא לחם, כי לחם הוא בגי' ג' היות, ונודע כי שם ההויה הוא באבא, ושם אלהים הוא באימא. ודע, כי ב' המוחין דמצד אבא, מבחינת גדלות הא', כבר נכנסו מאליהן בענין ב' הכוסות הא', ואמנם הקטנות הא' דאבא לא נכנס לסיבה הנ"ל, כי אינו יכול לנכנס בראשונה, לפי שהוא דינין גמורים, עד שיכנס גדלות הב', כי כן קטנות הא' דאימא לא נכנס עד שנכנס גדלות ב' דאימא, ונמצא, כי עתה באכילת מצה צריך לכוין בקטנות הא' דמצד אבא ובגדלות הב' דמצד אבא, ואמנם קטנות הב' דמצד אבא גם הוא נכנס עתה, אבל לא קבלתי ממוז"ל זולתי כוונות קטנות א' וגדלות ב'.

וזה ביאורו, תכוין, כי מצה היא בגימ' הוי"ה דע"ב דיודין, והוי"ה דס"ג, והם ב' מוחין חכמה ובינה דמצד אבא וגדלות ב', הנכנס קודם הקטנות הא' לטעם הנ"ל, ואלו הן ב' המצות העליונה והאמצעית, והמצה התחתונה היא מוח הדעת דמצד אבא וגדלות ב', והרי נרמזו גדלות הב'. אח"כ תכוין בקטנות הא' וזה עניינו, כי המצה העליונה היא אלהים דיודין חכמה דקטנות א' דאבא, והאמצעית אלהים דהחין בינה, והמצה התחתונה אלהים דאלפין דעת, אבל בענין הגדלות כבר רמזנו הכוונה שלהם בענין חשבון אותיות מצה שהוא ע"ב וס"ג כנזכר.

ובענין הקטנות אנו צריכים לכוין איך נרמזים ג' אלהים אלו בג' המצות האלו, ואמנם ענין כוונתם היא מחולקת כפי בחינת ציור אותיותיהם, ר"ל, כי הנה כאשר יש כמה שמות וכולם שוים, ואין ביניהם חילוק ושינוי רק באות א' מהם, אין צריך לכוין רק באותה האות לבדה אשר נפל בה השינוי. והנה, ג' אלהים הנז' כולם שוים, ואין ביניהם שנוי אלא באות ה' בלבד, כי אות ה' זה של אלהים בחיותה בחכמה, היא במילוי יוד כזה ה"י, ובהיותם בבינה מילוייה ה"ה כזה,

ובהיותה בדעת מלויה בא' כזה ה"א. ועד"ז ג"כ אנו מכונים עתה בשנוי ג' שמות אלו של שם אלהים בג' מיני ציורים שיש באות ה"א, ולפי שאלו האלהים הם בחי' קטנות א', וגם שהם מבחי' מוחין דאבא, לכן אין אנו מכוונים בהם השינוי המילויין שבחם, רק בשינוי ציורי אות ה"א הפשוטה עצמה שבשם אלהים, ובבחי' ציורה יוכר החפרש שיש בין אלהים דחכמה לאלהים דבינה או דדעת, כי הנה יש זמן שאלו האלהים אינם ממולאים אלא פשוטים, וא"א להכיר איזהו בחכמה ואיזהו בבינה ואיזהו בדעת, אלא ע"י שינוי ציורים האלו כמו שנזכיר. וזה עניינה, הנה אות ה' דאלהים דחכמה ציורה וצורתה היא ד', ושל הבינה ד', ושל הדעת ג' ווין.

והביאור הוא, כי הנה צורת אות ה' היא ד' על ו', אבל זו הו' היא קטנה ואין בה ראש, ולכן לפעמים נצייר בצורת יוד, והוא כהיותה בצד החכמה, כי הנה זו הו' שבתוך ה' היא בחי' ז"א, ובהיותו תוך החכמה היא צורת יוד שהוא טיפת מוח החכמה. ובהיותו בבינה אז נעשה ו', כי הוא מורה על זמן העיבור שהוא בתוכ' שהוא ו' בסוד ו"ק ובהיותו בדעת אז הוא הוראת התפשטות אימא בתוך הז"א הנקרא דעת בסוד מוחין שבו, ומתפשטת בג' קוים שבו, לכן צורת ה' זו היא ג' ווין כזה [ו'], שהוא הוראת ג' קוים כנזכר. והנה הדעת הוא קו אמצעי שצורתו צורת ו'.

ועתה נבאר ג' מיני ציורים אלו, איך מצטיירים בשלשה המצות, הנה נתבאר בענין גדלות הב', כי מצה הא' היא הויה דע"ב מוח חכמה, והב' היא הויה דס"ג והוא מוח בינה, ולסיבה זו המצה הא' אינה נחלקת ונפרסת לב' פרוסות, כי היא כנגד החכמה הנקרא אות ו', והיא אות א' שלמה, אבל המצה הב' נחלקת ונפרסת לב' פרוסות כנודע, חציה לאכילת מצה וחציה לאפיקומן, לפי שהבינה נק' אות ה', והיא נחלקת לציור ב' אותיות, ד' על ו', ולכן נפרסת לשתי פרוסות, שהם סוד זו"ן בהיותם תוך הבינה, כי הבינה נק' ה' בכללותי, ונוק' נרמזת בציור אות ד' של ה', וז"א נרמז באות ו' של ה', ובהיותם בתוכה בסוד העיבור שניהם מתחברים ונעשים אות ה' אחת, ולכן נחלקת לב', וחציה הא' שצורתה ו' מניחין לאפיקומן, וחציה השני שצורתה ד' שהיא כנגד נוקבא, אנו מחברים אותה עם החכמה שהיא מצה הא' השלימה. ומבירים עליהם המוציא ואכילת מצה, המוציא כנגד השלימה, ואכילת מצה כנגד הפרוסה. ועל זו הפרוסה הב' שהיא כנגד אות ד' של ה', אנו אומרים 'הא לחמא עניא', וכמאז"ל (פסחים טו:) מזה דרכו של עני בפרוסה בו'.

והענין הוא, כי בתחלה צורתה ה' של הא לחמא עניא, ואחר כך נפרסת ונעשה לחמא עניא, שהוא הפרוסה כנו', כי אות ד' הוא לשון ד"ל ועני, כי מה שהיתה אות ה' נעשית לחמא עניא, שהוא אות ד'. והנה בהתחברו עם המצה

השלימה שהיא אות י', אז נעשו שתיים ציור ד"י, הפרוסה היא אות הד' והשלימה היא י', שהיא שלימה ב' ספירותיה, ולפי שהיא פרוסה, אנו צריכים להכריח עם השלימה, ואז השלימה נק' ד"י, והרי נתבאר הציור הב' שהוא ד"י במצח הב' טרם שנפרסה, והציור הא' שהוא ד"י נרמז בהתחברות השלימה עם הפרוסה. והציור הג' שהוא ג' ווין, נרמז במצח התחתונה הנז', כי עמה הם ג' מצות כמנין שלשה ווין הנז', והרי נכנסו כל המוחין דגדלות ב' וקטנות א' דמצד אבא, בבחי' שלשה המצות בנז'.

עוד ירצה ביאור 'הא לחמא עניא' כו', פי', ה' אחרונה שבשם הנק' לחם עוני, בחסרון הלכנה, כשאין היסוד העליון מקבל שפע נק' עני, והיא, נק' לחם עוני, כמד"א (בראשית לט ו) 'כי אם הלחם אשר הוא אוכל', והיא היתה בגלות מצרים עם אבותינו ומשפעת לחם, כמד"א 'עמו אנכי בצרה'. וזמ"ש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים'. והנה, הה' יש לה שני ציורים, אם סוד ד"ו, ואם סוד ד"י, כי כאשר מקבל מנחת"ת שהוא סוד ו', וצטייר בה סוד ד"ו, וכאשר תקבל מיסוד לבד בלי השפעה מנחת"ת, אז היא לחם עוני ויצטייר בה סוד ד"י, וזמ"ש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים, ולפי שסוד יסוד הוא כל, לכן אנו אומרים כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח, לומר שהיסוד העליון שהיה עני ורעב ללחם ולא היה מקבל מת"ת, ייתי עתה ויכול ויזדווג עם מלכות, בסוד טיפה היורדת מן המנוח דרך חוט השדרה שהוא ת"ת, בסוד הדעת, וכאשר יתעורר ברית קדש לזווג, יקדמו הזווגין בסוד חפה העליון בסוד פה ס"ה, וזהו ייתי ויפסח. והנה בח"ל אין זווג כי אם בא"י, וזמ"ש השתא חבא בלי זווג, לשנה הבאה בארעא דישראל, ויזדווג המלך עם א"י העליונה. וזהו כנגד כל דכפין ייתי ויכול שהוא סוד הזווג, ובא"י העליונה, כאשר יהיה הזווג יהיו הנשיקין מצד הב' שהוא מקום החירות, וזמ"ש אח"כ השתא חבא עבדי לשנה הבאה בארעא דישראל בני חורין.

מרור כורד: ועתה נבאר ענין החרוסת, דע, כי הזווג הנעשה כליל פסח הוא עם רחל, ואין זווג עם לאה כלל כליל זה כמו שיתבאר למטה, ועכ"ז אנו צריכים להמתיק את הדינין שבה, אע"פ שאין הזווג עמה, וזה נעשה ע"י טיבול המרור בחרוסת, אשר מלת חרוסת הוא חיבור רו"ת ס"ה, פי' הענין הוא, כי הנה נוק' דז"א בכללות' נק' שם אדנ"י, והנה נחלקת היא לב', והם לאה ורחל, כאשר אינם נכללות יחד, כנודע. ולחיות כי לאה כולה דינין, לפי שהיא אחוריים דא"י עילאה כנודע, לכן שם אדנ"י מתחלק בהם לב' בחי', כי שם אדנ"י בפשוטו הוא ברחל, ובמילואו, הוא בלאה, לפי שמלוי הוא בגי' אלהי"ם שהוא דין, ולכן ניתן ללאה, והענין הוא, כי אדנ"י במילואו הוא תרע"א, וכאשר תסיר פשוטו שהוא ס"ה מנין אדנ"י לרחל, ישאר מילוי שם בגי' רו"ת אל לאה. וז"ם אותיות רו"ת שבחרוסת, שהיא בחי'

לאה. וב' אותיות ס"ח שבחרוסת הנשארים, הם בחי' המוחין דז"א, שהם הנק' חיי המלך במנין ס"ח, כמבואר בענין התפלין (שעה"כ דרושי תפלין דרוש ב), שהם שלשה שמות אחי"ה חוי"ה אחי"ה, וחכונה היא, להמשיך החיים הנז' מן המוחין דז"א, אל לאה הנק' רו"ת, כדי שיתמתקו דינים. וז"ס המרור שהיא בגימט' מו"ת, שהם סוד דינים המורים שבה, אשר בהם נאחזים הקלי' הנק' מו"ת, ולמתקת ע"י המשכת החיים הנז' שהם ס"ח.

וזתן טעם שצריך שירגיש טעם מרירות, ואם בלעו לא יצא ידי חובתו עד שילעסנו בשיניו, כי ע"י טחינת השיניים מתמתקים ומתדקקים כחות הדין שבה, כמבואר אצלנו בענין כונת האכילה ע"י ל"ב שיניים, וע"ש בשער המצות פ' עקב. ולחיות כי אין זווה בלאה כליל פסח, לכן לא הוזכרה רק דרך עראי במנין החרוסת, שאינו אלא זכר בעלמא מדברי סופרים, ואינו מצוה כמו חוין וחמצה כו'.

אח"כ ענין הב' כוסות האחרות, והם בחי' ב' מוחין דמצד אבא, הנקרא חסדים וגבורות, הנקרא יחד מוח דעת. ולכן אלו הב' כוסות אין ראוי להפריד ביניהם לשתות כוס אחר של רשות. לפי ששניהם הם מוח א' הנק' דעת, וצריך לחברם יחד ולכלול אותם זכ"ז כמ"ש, ולכן בין ג' לד' לא ישתה כנז' במשנה, והוא כי החו"ג הם זכר ונקבה וצריך לחברם יחד.

והנה נבאר עתה כונת כל כוס מאלו הב' בפ"ע, ובעת כונתך תכוין לכלול ב' יחד כמ"ש. הנה כוס הא' הוא החסדים שבדעת, והנה הקטנות ראשון שלו הוא אלהים דמילוי אלפי"ן, אבל צורת האל"ף שבמילוי אותה הח"א דאלהים היא בצורת יו"י כנ"ל כזה [א], וגדלות הא' הוא חוי"ה דמ"ה דאלפי"ן, וקטנות הב' הוא שם אכדט"ם, בבחי' חשבוננו שהוא בגי' ע"ד, וגדלות הב' הוא חוי"ה דמ"ה דאלפי"ן וחכום האחרון הוא כן, כי קטנות הא' הוא אלהים דמילוי אלפי"ן, אלא שצורת הא' שבמילוי הח"א היא צורת יו"ד כזה [א], וגדלות א' הוא חוי"ה דב"ן דהחי"ן, וקטנות הב' הוא אכדט"ם בבחי' חשבוננו שהוא ע"ד, והגדלות הב' הוא חוי"ה דב"ן דהחי"ן. אמנם אתה תחבר ב' הכונות יחד בכוס א', ואח"כ תכוין שתייהם בכוס הב', והסיבה היא כנ"ל, לכלול אותם יחד בסוד זכר ונקבה, וכבר אמרנו לעיל שהנלע"ד ששמעתי, שיש חילוק בקטנות השני בין החסדים לגבו' בשם אכדט"ם, כי זה חשבוננו ע"ה בסוד ג"פ יב"ק, וזה חשבוננו ע"ד, אבל לא מצאתי כתוב בקונטרס שכתבתי בו מה ששמעתי ממוז"ל.

